

**Москаленко Б.М.
Котелевський В.І.**

**Moskalenko B. M.,
Kotelevskiy V. I.**

PROFESSIONAL ACTIVITY OF OCCUPATIONAL THERAPIST IN SPHERE HEALTH CARE

The article deals with the qualification of a occupational therapist. The basic approaches to the professional activity of the occupational therapist are given. The content of the professional activity of the occupational therapist in the field of health is presented.

Key words: occupational therapy, occupational therapist, professional activity, sphere of health protection.

ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЕРГОТЕРАПЕВТА В СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

У статті розглянуто кваліфікаційну характеристику фахівця з ерготерапії. Наведено основні підходи до професійної діяльності ерготерапевта. Представлено зміст професійної діяльності ерготерапевта в сфері охорони здоров'я.

Ключові слова: ерготерапія, ерготерапевт, професійна діяльність, сфера охорони здоров'я.

Постановка проблеми. Ерготерапія є новою професією для України, оскільки лише у 2016 році до Національного класифікатора України ДК 003:2010 «Класифікатор професій» під кодом 2229.2 «інші професіонали в галузі медицини» було внесено професії «фізичний терапевт», «ерготерапевт». Ерготерапія як галузь медицини спрямовується на допомогу пацієнтові в повсякденному житті шляхом включення його в різні види діяльності, які є значущими для нього. Кінцевою метою ерготерапії є досягнення максимально можливої незалежності людини в повсякденному житті, незважаючи на її психофізичні обмеження. Погіршення якості життя українців, поширеність тяжких захворювань, що призводять до тривалої втрати працездатності, високий рівень інвалідизації детермінують важливість та своєчасність введення спеціальності «ерготерапевт» до переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у закладах вищої освіти.

Зародження і становлення ерготерапії як професії відбувається наприкінці 19 ст., на початку 20 ст. у США. На сучасному етапі підготовка фахівців з ерготерапії здійснюється в усіх розвинених країнах світу, а також країнах Азії та Африки тощо. В Україні на сьогодні підготовка ерготерапевтів здійснюється сумісно з підготовкою фізичних терапевтів (галузь знань 22 Охорона здоров'я, спеціальність 227 Фізична терапія, ерготерапія).

Різні аспекти професійної підготовки фахівців з фізичної терапії / фізичної реабілітації висвітлено у наукових працях Н. О. Белікової, Г. М. Бойко, Т. В. Бойчук, Т. М. Бугері, Л. Б. Волошко, А. М. Герцика, С. В. Гук, В. В. Клапчука, В. В. Крупи, В. О. Кукси, Ю.О. Лянного, І. М. Ляхової, І. І. Маріонди, О.І. Міхеєнко, О. В. Погонцевої, Л. П. Сущенко та ін. Натомість, у зв'язку з «інноваційністю» для нашої країни професії ерготерапевта особливості професійної підготовки фахівців з ерготерапії поки ще не знайшли належного відображення у вітчизняній науково-теоретичній та методичній літературі. Існує потреба в з'ясуванні кваліфікаційної

характеристики майбутніх ерготерапевтів, уточненні змісту професійної діяльності ерготерапевта, зокрема, клінічної діяльності в сфері охорони здоров'я.

Мета дослідження: з'ясувати основні напрями та зміст професійної діяльності ерготерапевта в сфері охорони здоров'я.

Об'єкт дослідження: професійна підготовка фахівців з ерготерапії.

Предмет дослідження: зміст професійної діяльності ерготерапевта в сфері охорони здоров'я.

Викладення основного матеріалу. Вище зазначено, що становлення ерготерапії як професії відбувається в США на початку 20 ст. У 1914 р. Джорджем Едвардом Бартоном було введено поняття «ерготерапія» (Occupational Therapy) та обґрунтовано його зміст і сутність [4]. У 1915 році в Чикаго за сприяння Елеонор Кларк Слегл засновано першу школу з підготовки фахівців з ерготерапії. У 1917 році за сприяння Джоржа Бартона та інші прихильників «трудового підходу в терапії» створено «Товариство промоції ерготерапії» (сучасна назва – Американська Асоціація Ерготерапії) [4]. Наразі у світі діють різні об'єднання ерготерапевтів, серед яких найбільш потужним об'єднанням світового рівня є Всесвітня федерація ерготерапевтів (World Federation of Occupational Therapists), заснована у 1954 році. В Україні підготовка фахівців з ерготерапії розпочалася у 2015 році згідно Постанови Кабінету Міністрів України № 266 від 29.04.2015 року «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей», відповідно до якої спеціальність «Фізична реабілітація» була перенесена з галузі знань 0102 «Фізичне виховання, спорт та здоров'я людини» до галузі знань 22 «Охорона здоров'я» під номером 227 «Фізична реабілітація» («Фізична терапія, ерготерапія») [3].

Ерготерапія як складова лікувального процесу осіб з обмеженими можливостями спрямовується на відновлення та підтримку побутових дій і навичок, необхідних для повсякденного життя, та зорієнтована не лише на відновлення рухової активності, але й адаптацію людини до нормального життя, що допомагає їй досягти максимальної самостійності в побуті та стати більш соціально адаптованою [1].

Ерготерапія є міждисциплінарною спеціальністю та включає у себе знання із багатьох спеціальностей – медицини, педагогіки, психології, соціальної педагогіки, біомеханіки та фізичної терапії [2].

Ерготерапія (з грец. ἔργον – «труд» або «праця», θεραπεία – «лікування»; син. – «працетерапія») – це комплекс методів, що спрямовані на допомогу пацієнту в повсякденному житті й сприяють розвитку, відновленню й підтримці необхідних побутових навичок і дій.

Завданням ерготерапевта є не досягнення повного одужування хворих, а вирішення тих проблем, які турбують пацієнтів, перешкоджають їх одужанню, їх повсякденної активності та поверненню до нормального життя, незважаючи на ці обмеження, спричинені хворобою.

Розглянемо кваліфікаційну характеристику ерготерапевта.

Завдання та обов'язки ерготерапевта:

- керується чинним законодавством України про охорону здоров'я, реабілітацію, освіту, соціальний захист, права осіб з інвалідністю та нормативно-правовими актами, що визначають діяльність органів управління та закладів охорони здоров'я, реабілітації, освіти, соціального захисту, організацію реабілітаційної допомоги на засадах Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ);

- сприяє набуттю людьми з обмеженнями життєдіяльності максимального рівня функціональності та незалежності у всіх аспектах життя через певний набір занять (діяльності) та активних реабілітаційних технологій, відновленню у них фізичного, соціального та психічного здоров'я, поверненню людини до нормального соціального, професійного та побутового функціонування, відновлення автономності, інтеграції її у суспільство у закладах охорони здоров'я, освіти, соціального захисту та за їх межами;
- безпосередньо проводить та приймає участь у проведенні кількісної та якісної оцінки активності та участі особи, визначенні напрямку та ступеня впливу контекстових факторів, обмежень життєдіяльності людини;
- розробляє на засадах пацієнт-центричності та індивідуальних реабілітаційних цілей відповідно до чинного законодавства в галузі охорони здоров'я, реабілітації, освіти та соціального захисту, компоненти індивідуальної програми реабілітації щодо ерготерапевтичних реабілітаційних втручань та безпосередньо проводить ці втручання. Основуючись на рішеннях мультидисциплінарних команд реабілітаційних закладів, за скеруванням лікаря фізичної та реабілітаційної медицини або фахівців спеціальної освіти (в немедичному середовищі), або безпосередньо (в монопрофесійному середовищі);
- бере участь у аналізі виконання реабілітаційної програми та внесенні корективів на кожному з етапів. Постійно веде встановлену профільну оцінювальну та звітну документацію з ерготерапії;
- співпрацює в тісному контакті з лікарями, фізичними терапевтами, педагогами, логопедами, психологами, соціальними працівниками та іншими членами мультидисциплінарної команди;
- бере участь у консультації щодо влаштування доступного і безпечного функціонального середовища вдома, на роботі, в громадських місцях, у соціальному оточенні осіб з обмеженими фізичними можливостями. Консультує родичів та опікунів щодо виявлених порушень і шляхів досягнення особами з обмеженими фізичними можливостями максимальної незалежності і нормального рівня здоров'я, залучає їх до планування і проведення реабілітаційної програми та надання необхідної їм допомоги;
- провадить наукову та адміністративну діяльність. Постійно удосконалює свій професійний рівень. Зберігає таємницю індивідуальних програм реабілітації. Дотримується правил і норм професійної етики та деонтології;
- виконує професійні обов'язки в реабілітаційних центрах, медичних, освітніх, санаторно-курортних закладах, соціальних службах, установах і організаціях державного, громадського і приватного секторів [3].

Ерготерапевт *повинен знати*: основи законодавства та нормативні документи України, міжнародні документи з питань охорони здоров'я, реабілітації, ерготерапії, освіти, соціального захисту, прав осіб з інвалідністю; цілі, принципи реабілітації дітей, дорослих та осіб літнього віку, методологію та зміст ерготерапевтичних заходів та вправ; принципи пристосування навколишнього середовища; теорію і практику ерготерапевтичних, корекційно-реабілітаційних заходів та процесів, психологічної допомоги, соціально-побутової адаптації, професійної реабілітації, соціально-середовищної реабілітації осіб усіх вікових категорій з обмеженнями життєдіяльності; стандартизовані методи оцінки активності та участі, напрямку та ступеня впливу контекстових факторів, загальні та спеціальні ерготерапевтичні, медичні, психологічні, педагогічні та соціальні дисципліни; ефективні методи, форми, прийоми реабілітаційної допомоги, корекційного та компенсуючого навчання і виховання;

принципи роботи в мультидисциплінарній команді; індивідуальні психологічні особливості, вікові та нозологічні характеристики дітей і дорослих з обмеженнями життєдіяльності; методологічні та практичні засади застосування Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ, 2001) та Міжнародної класифікації хвороб (МКХ-10); правила використання технологічних засобів та обладнання кабінетів ерготерапії та інших спеціалізованих реабілітаційних приміщень закладів охорони здоров'я, навчальних кабінетів, класів, спортивних та ігрових залів, спеціалізованих приміщень, які створено для реабілітаційної та корекційної роботи; сучасні досягнення науки та практики у відповідних галузях реабілітації та абілітації; основи управління й організації ерготерапевтичних та корекційно-реабілітаційних процесів в закладах охорони здоров'я, у масових і спеціалізованих закладах для дітей, які мають вади у фізичному або розумовому розвитку; етичні норми і правила організації реабілітації осіб усіх вікових груп з обмеженнями життєдіяльності; норми і правила ведення реабілітаційної, психологічної, педагогічної та статистичної документації [3].

Кваліфікаційні вимоги

Ерготерапевт вищої кваліфікаційної категорії: вища освіта (магістр) в галузі освіти "Охорона здоров'я", спеціалізація "Ерготерапія". Наявність сертифікатів, що підтверджують здатність застосовувати на практиці відповідні методики реабілітаційної допомоги у клінічному та неклінічному середовищах. Постійна участь у навчальних практиках студентів-ерготерапевтів у якості супервізора. Підвищення кваліфікації (відповідно до чинного законодавства). Наявність посвідчення про присвоєння (підтвердження) вищої кваліфікаційної категорії з цієї спеціальності. Стаж роботи за фахом понад 10 років.

Ерготерапевт I кваліфікаційної категорії: вища освіта (магістр) в галузі освіти "Охорона здоров'я", спеціалізація "Ерготерапія". Наявність сертифікатів, що підтверджують здатність застосовувати на практиці відповідні методики реабілітаційної допомоги у клінічному та неклінічному середовищах. Досвід участі у навчальних практиках студентів-ерготерапевтів у якості супервізора. Підвищення кваліфікації (відповідно до чинного законодавства). Наявність посвідчення про присвоєння (підтвердження) першої кваліфікаційної категорії з цієї спеціальності. Стаж роботи за фахом понад 5 років.

Ерготерапевт II кваліфікаційної категорії: вища освіта (магістр) в галузі освіти "Охорона здоров'я", спеціалізація "Ерготерапія". Наявність сертифікатів, що підтверджують здатність застосовувати на практиці відповідні методики реабілітаційної допомоги у клінічному та неклінічному середовищах. Підвищення кваліфікації (відповідно до чинного законодавства). Наявність посвідчення про присвоєння (підтвердження) другої кваліфікаційної категорії з цієї спеціальності. Стаж роботи за фахом не менше 3 років.

Ерготерапевт: вища освіта (магістр) в галузі освіти "Охорона здоров'я", спеціалізація "Ерготерапія". Без вимог до стажу роботи [3].

Основними підходами в клінічній практиці ерготерапії є:

- клієнту має надаватися висококваліфікована допомога, спрямована на підвищення якості його життя;
- найбільш важливі ресурси ерготерапії сам клієнт або його родина, особливо у випадку коли клієнт – дитина. Клієнт, спільно з ерготерапевтами, здійснює постановку довгострокових і короткострокових цілей втручання. Їх спільне

завдання – допомогти клієнтові розкрити і використовувати власний потенціал і його бажання досягти поставленої мети;

- ерготерапевт є членом міждисциплінарної команди. Тільки у спільній роботі міждисциплінарної команди і клієнта і/або його близьких можливе досягнення позитивних результатів;
- клієнта слід розглядати в контексті навколишнього середовища в усьому її різноманітті від фізичних, до економічних і кліматичних факторів, з урахуванням їх взаємного впливу і при умови їх активного і постійного взаємодії;
- взаємовідносини ерготерапевта і клієнта повинні характеризуватися як відкрите, засноване на взаємній довірі партнерство [2].

Фахівці з ерготерапії мають достатньо широку сферу працевлаштування і можуть працювати: у спеціальних школах і дошкільних закладах, в сімейній медицині і на виробництві; викладати у вищих навчальних закладах, здійснювати консультаційну допомогу; працювати ерготерапевтами спеціальних медичних груп загальноосвітніх дошкільних і шкільних навчальних закладів, шкіл-інтернатів, дитячих будинків; ерготерапевтами у навчально-реабілітаційних центрах, диспансерах, будинках відпочинку і профілакторіях; ерготерапевтами у спеціалізованих дошкільних закладах для дітей – інвалідів та дітей з вадами розвитку, спецшколах-інтернатах; ерготерапевтами в шпиталях, клініках, поліклініках, реабілітаційних центрах, санаторіях, денних стаціонарах; працювати консультантами комісій, служб, підприємств, програм чи проектів на постійній, або тимчасовій основі; самостійними працівниками з надання послуг та консультацій, науковими співробітниками в науково-дослідних, експериментальних лабораторій, установ, у споріднених з ерготерапією галузях; координаторами клінічної практики з ерготерапії; викладачами фахових навчальних дисциплін у середніх, спеціальних, професійних та вищих навчальних закладах.

Ерготерапія є одним із тих навчальних курсів охорони здоров'я, в яких студенти навчаються піклуватися про людей, неспроможних виконувати свої повсякденні завдання через обмежені можливості. Розглянемо зміст професійної діяльності ерготерапевта в сфері охорони здоров'я, різних її галузях.

Ерготерапія в ортопедії. Спеціалізується на травматології та ортопедії. Фахівці з ерготерапії оцінюють здатності, які пацієнти мали перед травмою, і працюють в напрямку відновлення рухової активності та функціональних можливостей опорно-рухового апарату після травм, операцій тощо. Основним контингентом для ерготерапії є пацієнти з травмами опорно-рухового апарату, зокрема, переломами кісток верхньої та нижньої кінцівок, ушкодженням суглобів, переломами хребта тощо, а також пацієнти після оперативних втручань: заміна коліна, заміна шийки суглобів тощо. Завданнями ерготерапії є також допомога пацієнтам у використанні технічних допоміжних засобів мобільності, підбір інвалідних візків, ортезування тощо; щоденні заняття з відновлення навичок, необхідних у повсякденному житті; допомога в організації та участі в рекреаційних заходах тощо.

Ерготерапія в геріатрії. Роль ерготерапевта, який спеціалізується на геріатрії, допомогти людям похилого віку відновити втрачені життєво необхідні навички та сприяти їх самостійності, щоб вони мали змогу вести самостійне життя. Ерготерапевти також допомагають їм вдосконалювати свої рухові навички, навчають їх різних фізичних вправ, необхідних для їх одужання/оздоровлення. Ерготерапія спрямовується на навчання осіб похилого та старечого віку навичок самообслуговування, навичок побутової діяльності, а також на допомогу в використанні можливостей брати участь у громадських заходах, навчання техніки

безпеці у повсякденному житті: запобігання падінню, травмам тощо. Галузь діяльності ерготерапевтів включає різні підгалузі залежно від вікової категорії контингенту: похилий вік, продуктивне старіння (старечий вік).

Ерготерапія в неврології. Контингентом для ерготерапії є пацієнти з неврологічною патологією: інсульт, черепно-мозкова травма, периферичні невропатії і плексопатії, розсіяний склероз, хвороба Паркінсона та ін. Завданнями ерготерапевтів, які спеціалізуються на неврології, є попередження ускладнень, обумовлених неврологічною патологією (контрактури, м'язова дистрофія тощо), відновлення втрачених рухових, когнітивних, сенсорних функцій; відновлення або адаптація пацієнтів в різних видах діяльності (побутовій, продуктивній, рекреаційній тощо). Ерготерапія спрямовується на мінімізацію патологічних неврологічних проявів та покращення якості життя пацієнта.

Ерготерапія в психіатрії. Існує дуже тонка межа між психіатрією та неврологією. Ерготерапія в психіатрії передбачає корекцію емоційно-вольової сфери та поведінки пацієнтів в процесі реалізації програм, спрямованих на допомогу в повсякденному житті, щоб вони могли виконувати повсякденні заходи, такі як догляд, гігієна, домашнє господарство тощо. Інші функції ерготерапевта включають оцінку оточуючого середовища: вдома, на роботі, в школі та деяких інших параметрів; допомогу пацієнтам в управлінні стресами, розвитку навичок міжособистісного спілкування тощо. Окрім цього, ерготерапевт працює у напрямку покращення загального стану пацієнта з метою сприяння їх можливості вести нормальне життя. Ерготерапевти можуть працювати у виправних закладах, психосоціальних службах, дитячих будинках та інтернатах, реабілітаційних центрах, громадських центрах психічного здоров'я, позашкільних програмах, бездомних та жіночих притулках тощо.

Ерготерапія у критичному догляді. Ерготерапевт цієї галузі працює з пацієнтами, які страждають важкими захворюваннями, такими як черепно-мозкова травма, емфізема, інсульт та ін. Головним обов'язком цих фахівців є оцінка загроз життю пацієнтів, ступеня порушення/втрати функцій, стабілізація медичного статусу. Ерготерапевт цього напрямку відповідає за допомогу в догляді за тяжкохворими сім'ям та опікунам, провадить заходи щодо розробки та визначення безпеки харчування, розробки рекомендацій щодо дієти, розробки планів відновлення до і після госпіталізації тощо.

Ерготерапія в педіатрії. Ерготерапевти цієї галузі розробляють різні програми, спрямовані на те, щоб допомогти дітям брати участь у різних рекреаційних заходах, різних навколишніх середовищах, таких як школа, дім тощо, та взаємодіяти з іншими дітьми. Дитячі ерготерапевти відповідають за розробку та реалізацію сімейних програм, націлених на сприяння розвитку та набуття дитиною необхідних умінь та навичок. Ерготерапевти також доглядають за неповносправними новонародженими дітьми і працюють в напрямку абілітації та попередження подальших ускладнень в психофізичному розвитку дитини. Інші галузі, де є потреба в послугах ерготерапевта – діти з психіатричними і неврологічними захворюваннями, такі як церебральний параліч, аутизм тощо.

«Ручна» ерготерапія. Напрямок діяльності ерготерапевтів цієї галузі передбачає відновлення функцій кінцівок шляхом надання профілактичної допомоги, безперервного втручання та післяопераційної реабілітації. Ці ерготерапевти повинні володіти різними техніками і прийомами швидкого функціонального відновлення пацієнтів. Вони готують плани боротьби з набряком, болями, ранами тощо. Фахівці також навчають пацієнтів різних вправ та заходів для сприяння процесу відновлення.

Працюють з пацієнтами з артритом, синдромом кишкового тунелю, тенісним ліктем тощо. «Ручна» ерготерапія для дітей включає в себе методи покращення навичок письма, методи обстеження постави та корекції її порушень, методи оцінки рівня витривалості, рухового контролю, фізичного здоров'я тощо.

Офтальмологічна ерготерапія. Ерготерапевти цієї галузі – професіонали, які працюють над усуненням проблем, пов'язаних із розладами зору та зниженням дискомфорту, спричиненого напруженням в очах. Ерготерапевт працює з пацієнтами з порушенням зору, через що вони в них відзначаються незвичні положення або рухи головою під час читання, плутання (заміна, перестановка тощо) літер і слів, погане розуміння прочитаного та ін. Ці фахівці обстежують та спостерігають за всією візуальною системою людини, включаючи зоровий апарат, нервові провідні шляхи та головний мозок. Ерготерапевти-офтальмологи також допомагають дітям із порушенням зору у вирішенні проблем, пов'язаними з навчанням.

Ерготерапія при респіраторних захворюваннях. Ці фахівці відповідають за надання допомоги пацієнтам з дихальними розладами, проведення необхідних тестів, складання програм реабілітації тощо. Ерготерапія спрямовується на покращення функції легень та навчання членів сім'ї чи опікунів використовувати аерозольні інгалятори, фізіотерапію грудної клітки, оксигенотерапію тощо. Ці ерготерапевти повинні добре розумітися на діагностичному обладнанні, апаратах штучної вентиляції легень, системах життєзабезпечення тощо. Допомагають пацієнтам у повсякденній діяльності, навчають їх прийомам усунення патологічних проявів респіраторної системи (задишка, астматичні напади тощо).

Ерготерапія в ергономіці. Ергономіка займається проектуванням робочого (виробничого) середовища відповідно до можливостей працівника. Навколишнє середовище повинно бути таким, щоб воно відповідало когнітивним, фізіологічним та психологічним можливостям працівників. Основним завданням фахівців-ерготерапевтів цього напрямку є запобігання травм і нещасних випадків на виробництві. Діяльність ерготерапевтів полягає у створенні оптимального середовища та надання порад щодо організації робочого місця, встановлення або заміни меблів, мінімізації слухових відволікань, адекватного освітлення тощо.

Ерготерапія при водійській реабілітації. Ерготерапевти цього напрямку діяльності допомагають неповносправним та особам похилого віку залишатися незалежними та мобільними.

Таким чином, професійна діяльність ерготерапевта в сфері охорони здоров'я охоплює фактично усі нозологічні групи пацієнтів та різні вікові категорії (педіатрія, геріатрія тощо), а також передбачає діяльність в ергономіці. Кінцевою метою ерготерапії є покращення якості життя людини. Пацієнт сумісно з ерготерапевтом визначає довгострокові і короткострокові цілі втручання. Їх спільне завдання – допомогти розкрити і використовувати власний потенціал пацієнта та його бажання досягти поставленої мети. Ерготерапевт є важливим членом міждисциплінарної команди фахівців. Лише сумісними зусиллями в процесі узгодження та координації дій фахівців різного профілю можливе досягнення позитивних результатів.

Перспективу подальших досліджень вбачаємо в аналізі досвіду професійної підготовки ерготерапевтів у закладах вищої освіти Австрії та Німеччині.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антонова Л.В., Ключкова Е.В. Физическая терапия и эрготерапия. СПб: СПбГАФК им. П.Ф. Лесгафта, 2003. 379 с.

2. Ключкова Е. В. Физическая терапия и эрготерапия как новые для России специальности (Современные подходы в реабилитации). СПб: Санкт-Петербургский институт раннего вмешательства, 2003. 486 с.

3. Міністерство охорони здоров'я України. НАКАЗ від 7 листопада 2016 року N 1171 Про внесення змін до Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 78 «Охорона здоров'я». [Електронний ресурс]. URL: http://www.cct.com.ua/2016/07.11.2016_1171.htm

4. Эрготерапия. Учебное пособие. URL: http://manuals.sdc-eu.info/2_1.html

Стаття надійшла до редакції 12.03.2018 р.

Самойлова Н.В.,
Проненко А. Є.

Samoilova N. V.,
Pronenko A. E.

THE NECESSITY TO MONITORING THE PSYCHOLOGICAL LEVEL COMPETENCE OF STUDENTS

The paper deal with the monitoring system of psychological competence formation level of students. The purpose, main functions and procedure of monitoring are determined in the paper.

Keywords: *monitoring, psychological competence, professional training, formation level, students.*

НЕОБХІДНІСТЬ МОНІТОРИНГУ РІВНЯ СФОРМОВАНОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ

У статті зазначено актуальність проведення моніторингу рівня сформованості психологічної компетентності студентів. Визначено мету, основні функції та порядок проведення моніторингу.

Ключові слова: *моніторинг, психологічна компетентність, професійна підготовка, рівень сформованості, студенти.*

Сучасна освітня парадигма розглядає орієнтацію на інтереси особистості, адекватні сучасним тенденціям суспільного розвитку в якості пріоритету професійної освіти. Також вона спрямована на збереження та підтримку психологічного здоров'я молоді: компетентності, конкурентоспроможності, ерудиції, творчої особистості, здатної до саморозвитку, самоосвіти і самореалізації в інноваційній діяльності. Психологічна компетентність в даний час набуває особливого значення, стає одним з основних критеріїв професійної майстерності [2].

Одним з визначальних факторів професійної успішності педагога є розвиток його професійних здатностей, якостей, знань, вмінь, мотивації та цінностей, тобто його професійної компетентності, однією з складових якої є психологічна компетентність [1]. Формування психологічної компетентності фахівця будь-якої галузі сприяє розвитку креативності, підвищенню якості та ефективності педагогічної роботи.

Психологічна компетентність є системним, інтегральним утворенням, що виявляється на різних рівнях психологічної реальності людини: у внутрішньому плані